

„YUGOROSGAZ- TRANSPORT“ d.o.o.

Broj I - 20

Datum 10.02. 20 23 god.
Niš

План развоја транспортног система

ЈУГОРОСГАЗ - ТРАНСПОРТ д.о.о.

За период 2023. – 2032. година

Фебруар , 2023. године

Садржај:

- 1. Увод**
- 2. Опис стања инфраструктуре транспортног система**
 - 2.1. Промене на транспортном систему у 2021. и 2022. год.**
 - 2.2. Промене у односу на План развоја транспортног система за период 2021 -2030. год.**
- 3. Систем за надзор**
- 4. Остварене транспортоване количине гаса**
- 5. Анализа транспорта и пројекција тржишта**
- 6. Инфраструктурни стандард за сигурност снабдевања**
- 7. Анализа изводљивости и динамика радова**
- 8. План инвестиционих улагања**
- 9. Прилог**

Скраћенице:

IEA – Међународна агенција за енергетику

СРЈ – Савезна Република Југославија

РФ – Руска федерација

АЕРС – Агенција за енергетику републике Србије

МГ – Магистрални гасовод

РГ – Разводни гасовод

ОТС – Оператор транспортног система

ИТО – Независни оператор транспорта

ПОС – Програм остваривања стратегије

ППС – Примопредајна станица гаса

ГМРС – Главна мерно регулациона станица (са редукцијом притиска)

ПМС – Примопредајна мерна станица (без редукције притиска)

ГРЧ – Главно разводно чвориште

БС – Блок станица

ЈП – Јавно предузеће

ТС – Транспортни систем

доо – друштво са ограниченом одговорношћу

План развоја транспортног система

ЈУГОРОСГАЗ - ТРАНСПОРТ д.о.о.

За период 2023. – 2032. година

1. Увод

Стратегијом развоја енергетике Републике Србије за период до 2025. године, са пројекцијом до 2030. године предложен је пут тржишног реструктуирања и технолошке модернизације Републике Србије како би се сви учесници на тржишту припремили за период раста опште тражње добара и услуга.

Стратешки приступ енергетици подразумева да се процеси у привреди, држави и животу грађана, одвијају уз ниже трошкове и виши степен социјалне и еколошке одрживости.

Анализе кључних економско – технолошких промена показују да је енергетика током последња два и по века била и остала покретач и кључни фактор економских промена у друштву, као и кичма привредног развоја. Промене које се дешавају на глобалном плану захтевају сагледавање њихових утицаја на национални ниво и одговарајуће планирање енергетским развојем свих сектора.

Према проценама Међународне агенције за енергетику (IEA), у периоду до 2025. године очекује се увећање потрошње примарне енергије за 40 %. Због те чињенице неопходно је стратешки планирати развој енергетике.

Економско стање у привреди Републике Србије, технолошко стање енергетских и производних технологија и структура расположивих енергената, наслеђено из претходних деценија, условили су знатно погоршање економске ефикасности и енергетске ефикасности коришћења енергије у Републици Србији.

Стратешко опредељење Србије је да удео природног гаса у задовољењу енергетских потреба достигне ниво развијених европских земаља.

Основни фактори развоја транспортног и дистрибутивног система су извори снабдевања и расположиви и будући потрошачи природног гаса.

Повећање удела природног гаса у задовољењу енергетских потреба је стратешко опредељење развоја енергетике у Србији. Предвиђена потрошња природног гаса треба да оствари најдинамичнију стопу раста на бази супституције других енергената и повећаних потреба и оствари удео у подмиривању укупних енергетских потреба приближно какви су у развијеним европским земљама.

На основу Закона о енергетици (Сл. Гласник 145/14 од 29.12.2014. године, 95/2018, 40/2021,) члан 250. ЈУГОРОСГАЗ – ТРАНСПОРТ д.о.о. је израдио План развоја транспортног система гасовода за период 2023. - 2032. година у складу са Стратегијом развоја енергетике базиран на прогнозираним потребама за природним гасом и консултација са свим заинтересованим потенцијалним корисницима природног гаса.

Предузеће ЈУГОРОСГАЗ – ТРАНСПОРТ д.о.о. је основано у складу са Законом о енергетици (Сл. Гласник РС бр. 57/2011) којим је прецизирано да се раздвајање оператора система од осталих енергетских делатности, односно активности које се не односе на управљање системом, мора обавити најкасније до 1.11.2012. године (члан 201. закона).

У складу са тада важећим законом ЈУГОРОСГАЗ а.д. је своју организацију, рад и пословање ускладио са одредбама закона и извршио правно раздвајање оператора система од осталих енергетских делатности, односно активности које се не односе на управљање системом.

ЈУГОРОСГАЗ а.д. је основано у складу са Споразумом о сарадњи у области изградње гасовода на територији СРЈ, који је потписан 11.04.1996. године између Влада РФ и СРЈ. Споразум је обострано ратификован од стране Скупштине СРЈ и Думе РФ.

Циљ овог Споразума је био пре свега изградња јужног крака гасоводног система у Републици Србији: МГ-09 (Појате – Ниш), МГ-10 (Ниш – Димитровград), МГ-11 (Ниш – Лесковац – Врање) и гасификација јужне Србије чиме је и дефинисан план развоја оператора транспортног система гасовода.

ЈУГОРОСГАЗ – ТРАНСПОРТ д.о.о. је друштво са ограниченом одговорношћу чији је оснивач ЈУГОРОСГАЗ а.д. Друштво је основано у Нишу 18.12.2012. године. Основна делатност друштва је ценоводни транспорт.

ЈУГОРОСГАЗ – ТРАНСПОРТ д.о.о. је 7.06.2013. године са Владом Републике Србије потписао уговор о поверавању обављања делатности од општег интереса којим је ЈУГОРОСГАЗ – ТРАНСПОРТ д.о.о. на траси магистралног гаовода МГ – 9 и МГ-11 поверена делатност транспорта и управљања транспортним системом за природни гас.

Агенција за енергетику Републике Србије (АЕРС) је 28.08.2013. године ЈУГОРОСГАЗ – ТРАНСПОРТ д.о.о. издала лиценцу за енергетску делатност транспорт и управљање транспортним системом за природни гас бр. 0219/13-ЛГ-ТСУ са роком важења 10 година.

У складу са лиценцом за обављање енергетске делатности транспорта и управљања транспортним системом за природни гас, од септембра месеца 2013. године Југоросгаз-Транспорт д.о.о. обавља послове оператора транспортног система гасовода на гасоводу високог притиска Појате – Ниш, Ниш – Лесковац, Лесковац – Власотинце.

План развоја транспортног система на којем послове транспорта и управљања системом обавља ЈУГОРОСГАЗ – ТРАНСПОРТ д.о.о. урађен је на основу Закона о енергетици, Стратегије развоја енергетике Републике Србије за период до 2025. године, са пројекцијом до 2030. Године и Закључка Владе Републике Србије број 312-3228/2021-1 којим се изградња РГ 11-02 поверава ЈП Србијагасу. План је усклађен са Програмом остваривања стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године за период од 2017-2023. године (видети табелу на ст.167 ПОС) и усаглашен је са пословним планом акционарског друштва ЈУГОРОСГАЗ а.д и Правилима о раду транспортног система Југоросгаз-Транспорт доо.

Програм остваривања стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године за период од 2017-2023. године у делу П.25. предвиђа изградњу магистралног једноцевног гасовода РГ 11-02 од Лесковца до Врања дужине 70,7 километара са три ГМРС-а и 6 блок станица. У међувремену изграђено је 7,2

километара тог гасовода са једном станицом - ГМРС Власотинце и БС Власотинце у оквиру ГМРС-а.

ЈП „Србијагас“ је дописом број 01-01/919 од 25.марта 2022.године обавестио Југоросгаз – Транспорт доо да је Закључком Владе Републике Србије број 312-3228/2021-1, ЈП Србијагасу поверено да преузме активности на реализацији пројекта изградње разводног гасовода РГ 11-02 Лесковац-Врање и да је сходно Закључку ЈП Србијагас уговорио пројектовање и изградњу РГ 11-02. Тако да деоница разводног гасовода од Власотинца до Врања није више предмет планирања.

Изградњом гасовода до Врања створиће се могућност за изградњу магистралног гасовода до Бујановца и Прешева, као и могућност интерконекције и повезивање са гасоводом у републици Северна Македонија (Куманово).

2. Опис инфраструктуре транспортног система ЈУГОРОСГАЗ – ТРАНСПОРТ

Гасоводни систем ЈУГОРОСГАЗ – ТРАНСПОРТ није повезан на складиште гаса, нити на гасна поља.

Гасоводни систем ЈУГОРОСГАЗ – ТРАНСПОРТ је повезан са транспортним системом гасовода Транспортгас Србија.

На дан израде предметног Плана место повезивања ОТС Транспортгас Србија и ОТС Југоросгаз – Транспорт доо је примопредајна станица ППС Појате. ППС Појате је пројектована за максимални капацитет 100.000 м³/час и изведена је од цеви пречника DN 400 са максималним притиском 50 бара.

ППС Појате је у неколико наврата реконструисана и од јануара 2020. године мерење преузетих количина гаса из Транспортног система Транспортгас Србија у транспортни систем Југоросгаз – Транспорт доо обавља се преко ултразвучног мерача протока гаса DN 150 максималног капацитета 30.000 м³/час који је повезан на ``мерну платформу`` Транспортгас Србија. Путем ``линка`` са диспечерским центром Транспортгас Србија подаци се преносе на SCADA систем Југоросгаз – Транспорт доо. На ППС Појате је монтиран гасни хроматограф који тренутно није у функцији, исти је повезан са ултразвучним мерачем протока гаса.

Систем има пет излаза, односно пет места примопредаје гаса на дистрибутивни гасоводни систем оператора дистрибутивног система YUGOROSGAZ A.D. Шести излаз са Транспортног система Југоросгаз-Транспорт доо, представља Предајна мерна станица (ПМС) Брестовац на коју је повезана компресорска станица (пумпа) за компримовање природног гаса ПАН ЛЕДИ. Седми излаз Транспортног система Југоросгаз-Транспорт доо, представља Предајна мерна станица ПМС Бедем на коју је повезана компресорска станица (пумпа) за компримовање природног гаса фирме Бедем.

Планирано је да се на излазима са транспортног система ЈУГОРОСГАЗ – ТРАНСПОРТ повежу гасоводи МГ 10 Ниш – Димитровград и гасовод РГ 11-02 Лесковац Врање. Инвеститор за наведене гасоводе је ЈП Србијагас.

Повезивање МГ 10 Ниш – Димитровград на транспортни систем ЈУГОРОСГАЗ ТРАНСПОРТ

На ГРЧ Ниш је изведено место за конекцију са примопредајном станицом ППС Трупале гасовода МГ – 10. Инвеститор изградње ППС Трупале, гасовода МГ 10 и конекције са МГ 09 на ГРЧ Ниш је ЈП Србијагас што је наведено у Плану развоја транспортног система Транспортгас Србија доо. Према подацима добијеним од стране ОТС Транспортгас Србија, пуштање гаса у поменуте гасоводе се очекује у последњем кварталу 2023. године.

Због повезивања гасовода МГ 10 Ниш – Димитровград који је пројектован да буде двосмерни гасовод, тренутно се не сагледава да је потребно улагање у постојећу инфраструктуру транспортног система ЈУГОРОСГАЗ-ТРАНСПОРТ. Уколико се у будућности евентуално појави потреба за додатним улагањима, она ће бити предвиђена у следећим плановима развоја.

Повезивање РГ 11 -02 Лесковац - Врање на транспортни систем ЈУГОРОСГАС ТРАНСПОРТ

Део гасовода од ГРЧ Лесковац до технолошке славине иза ГМРС Власотине (1.фаза градње) у дужини од 7,2 км је већ изградио ЈУГОРОСГАС ТРАНСПОРТ који је и ОТС на том гасоводу. У наставку тог гасовода на ППС Власотинце, који је у изградњи, је предвиђена конекција са гасоводом РГ 11-02 - 2.фаза градње од ППС Власотинце до ГМРС Врање. Инвеститор изградње ППС Власотинце, гасовода РГ 11-02 2.фаза од ППС Власотинце до ГМРС Врање и конекција са ТС Југоросгаз-Транспорта је ЈП Србијагас на основу Закључка Владе Републике Србије број 312-3228/2021-1. Пуштање гаса у поменуте гасоводе се очекује у последњем кварталу 2023. године.

Због повезивања гасовода РГ 11-02 Лесковац –Врање који је пројектован да буде двосмерни гасовод, тренутно се не сагледава да је потребно улагање у постојећу инфраструктуру транспортног система ЈУГОРОСГАЗ-ТРАНСПОРТ. Уколико се у будућности евентуално појави потреба за додатним улагањима, она ће бити предвиђена у следећим плановима развоја.

Систем гасовода на којем послове оператора транспортног система обавља ЈУГОРОСГАЗ – ТРАНСПОРТ д.о.о. приказан је на шеми гасовода и састоји се од:

- магистралног гасовода Појате-Ниш (МГ-09) кроз који се транспортује природни гас до потрошача у Нишу, Алексинцу и Ражњу;

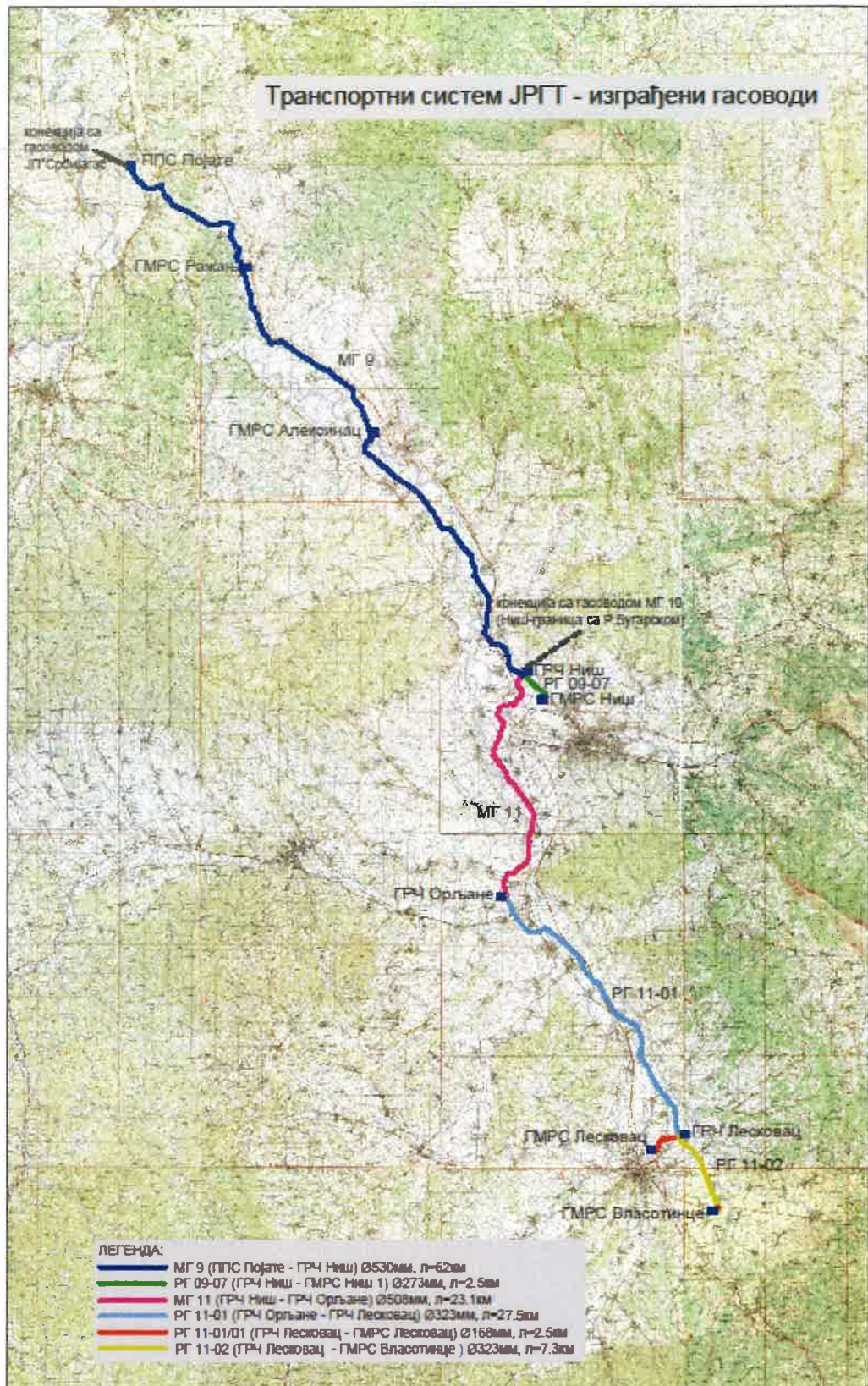
- магистралног гасовода Ниш – Лесковац – Власотинце (МГ–11; РГ–11) кроз који се транспортује природни гас до потрошача у Лесковцу и Власотинцу.
- Примопредајног места гаса ППС Појате (место преузимања природног гаса са транспортног система Транспортгас Србија)
- 5 (пет) ГМРС (Главних Мерно Регулационих Станица) Ражањ, Алексинац, Ниш, Лесковац и Власотинце, места испоруке природног гаса у дистрибутивне системе;
- ПМС Брестовац на који је прикључена пумпа за компримовање природног гаса фирме Пан Леди;
- ПМС Бедем на који је прикључена пумпа за компримовање природног гаса фирме Бедем.

2.1. Промене на транспортном систему у 2021-22. години

У 2019. години је ЈП Србијагас урадио реконструкцију примопредајне станице гаса ППС Појате, тако што је уградио ултразвучни мерач гаса који је повезан на ``мерну платформу`` ЈП Србијагас. Од фебруара месеца 2020. године УСМ је званично стављен у функцију и исти је комерцијални мерач протока гаса.

Решењем број Р-14 од 16.06.2021. године одобрено је прикључење компресорске станице – пумпе за компримовање природног гаса BEDEM Energy Solutions из Панчева на Разводни гасовод РГ 09-07. Станица је капацитета 9000 m³/h.

Радови на изградњи ПМС Бедем су завршени и Југоросгаз – Транспорт доо је за исте исходовао употребну дозволу. ПМС Бедем је у функцији.

У Табели 1 је приказан списак објеката, капацитети гасовода, као и пројектовани притисци на којима се обављају послови оператора транспортног система.

Табела 1. Објекти на којима се обављају послови оператора транспортног система

Објекат	Капацитет		Притисак		Дужина гасовода (m)	употребна дозвола бр.
	Пројектовани (m ³ /час)		Пројектовани (bar)			
	Мин.	Макс.	Макс.	Мин.		
МГ – 09	5.000	42.198	50	16	62.000	351-03-01532/2001-2005
РГ 09-07 од ГРЧ Ниш до ГМРС Ниш 1	5.000	42.198	50	16	2.501	351-03-01835/2003-05 од 29.11.2004
МГ 11 од Т 0 до Т 21	1.000	60.000	50	16	14.874	351-03-10683/2011-07 од 10.07.2012
МГ 11 од Т 21 до ГМРС Лесковац	1.000	60.000	50	16	38.413	351-03-01020/2010-07 од 12.07.2012
ГРЧ Орљане	1.000	60.000	55	16		- " -
ГРЧ Лесковац	1.000	60.000	55	16		- " -
ГРЧ Ниш	5.000	42.198	55	16		351-03-01532/2001-05
ГМРС Ниш 1	5.000	80.000	50	16		351-03-02123/2002-05 од 29.11.2004
ГМРС Алексинац	500	10.000	50	16		351-03-00721/2006-05 од 22.05.2007
ГМРС Ражањ	160	1.600	50	16		351-202/010-02 од 11.08.2010
ГМРС Лесковац	500	15.000	50	16		351-03-01020/2010 од 12.07.2012
ППС Појате	10.000	42.198	50	16		351-03-01532/2001-05
ГМРС Власотинце	100	5.000	50	4		351-7561/13-02
ПМС Брестовац		4.000	50	16		351-20591/19-02
ПМС Бедем		9.000	50	16		351-907/2021-06

2.2 Промене у односу на план развоја ТС за период од 2021.-2030.

У протеклом периоду је извршено прикључење компресорске станице за компримовање природног гаса фирме Бедем на ТС Југоросгаз-Транспорта.

Планом развоја ТС за период 2023-2032. није планирама изградња Разводног гасовода РГ 11-02 Лесковац – Врање, јер је Закључком Владе Републике Србије број 312-3228/2021-1 изградња овог гасовода поверена ЈП Србијагасу.

3. Систем за надзор

Дуж магистралних гасовода на прописаном растојању положен је оптички кабл који повезује све објекте дуж трасе магистралних гасовода и помоћу њега се обавља видео надзор, пренос телеметријских података, праћење рада магистралног гасовода и објеката који се налазе на њему. Министарство животне средине, рударства и просторног планирања Републике Србије је својим решењем бр. 351-03-01489/2010-07 од 29.09.2011. године дозволило употребу оптичког кабла за управљање и даљински надзор на магистралном гасоводу МГ– 09. Употребне дозволе за оптички кабл на магистралним гасоводима МГ 11 и РГ-11-01 су издате заједно са употребним дозволама за магистралне гасоводе.

На свим објектима, улазу у транспортни систем (ППС Појате) и излазима из транспортног система (ГМРС Ражањ, ГМРС Алексинац, ГМРС Ниш, ГМРС Лесковац, ГМРС Власотинце, ПМС Брестовац и ПМС Бедем) постоји опрема која омогућава видео надзор на објектима и пренос података (притисак, температура, проток, кумулативни проток, стање задржаности филтера, статус напајања и сл.).

На свим објектима је монтирана опрема за прикупљање и пренос података као и електронски коректори протока гаса који омогућавају континуално мерење протока гаса. Сви подаци са објеката се помоћу SCADA софтвера прикупљају и обрађују у централном рачунару у диспечерском центру. У централном рачунару се чувају архивски подаци за све станице. Свим подацима се путем шифара преко интернета може приступити и са удаљених локација.

Сва инсталирана опрема је оперативна и у функцији је.

4. Остварене транспортване количине гаса

У Табели 2. приказане су транспортване количине природног гаса по месецима у периоду 2016.-2021. година на транспортном систему ЈУГОРОСГАЗ – ТРАНСПОРТ д.о.о.

Табела 2. Транспортоване количине гаса по годинама и месецима

Месец	Година м ³					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
I	8.353.621	10.700.877	7.793.931	9.910.935	8.221.372	9.695.340
II	4.599.871	6.022.846	7.317.984	7.381.901	7.326.279	8.268.585
III	4.885.761	4.130.756	6.403.814	5.151.152	6.707.038	8.795.054
IV	1.581.081	3.280.857	1.925.961	2.964.369	3.905.907	6.646.411
V	1.127.703	1.360.822	1.466.747	1.653.355	2.026.575	2.265.334
VI	1.111.059	1.300.546	1.389.903	1.530.162	2.104.567	2.567.552
VII	1.055.827	1.266.172	1.392.737	1.471.304	2.242.788	2.753.546
VIII	1.154.499	1.257.188	1.571.214	1.426.609	2.059.312	2.316.534
IX	1.134.716	1.284.006	1.472.064	1.691.257	2.386.920	2.980.716
X	3.419.522	3.181.180	3.016.380	2.900.275	4.883.963	6.917.767
XI	5.637.928	5.781.069	6.136.446	4.694.252	7.655.549	7.838.189
XII	8.957.996	7.681.974	8.895.321	7.700.815	9.027.357	11.128.823
Сума	43.019.585	47.248.293	48.782.502	48.476.386	58.547.627	72.173.851

На основу телеметријских података у Табели 3. приказан је максимални часовни проток гаса, у месецу и дану, на улазу у транспортни систем (ППС Појате) и на излазима из транспортног система (ГМРС).

Табела 3. Максимални проток гаса на местима примопредаје гаса

Објекат	2018. год.			2019. год.			2020. год			2021. год		
	месец	дан	м ³ /час	месец	Дан	м ³ /час	месец	дан	м ³ /час	месец	дан	м ³ /час
ППС												
ПОЈАТЕ	III	26	26.457	III	26	26.457	XII	12	26.793	XII	08	32.303
ГМРС												
Ражањ	II	21	60	II	21	60	I	08	72	XII	01	84
Алексинач	I	15	605	I	15	605	VIII	27	684	XI	04	825

Ниш	XII	07	22.950	XII	07	22.950	I	13	23.640	XII	22	23.226
Лесковац	XI	30	2.403	XI	30	2.403	I	23	2.563	XII	22	3.245
Власотинце	VII	19	259	VII	19	259	XII	04	462	II	6	579
ПМС Брестовац							X	28	4.486	III	29	4.696

5. Анализа транспорта и пројекција тржишта

Пословним планом до 2032. године на транспортном систему ЈУГОРОСГАЗ – ТРАНСПОРТ д.о.о. очекује се транспорт следећих количина природног гаса приказаних по годинама и стопом годишњег повећања транспорта у Табели 4.

Табела 4. Пројекција транспорта гаса по годинама без транспорта гаса магистралним гасоводом МГ 10 (Ниш – Димитровград)

Година	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2030
Мил.м ³	75,2	78,2	81,7	85,4	87,5	90,1	92,8	95,6	98,4	101,4
% увећања у односу на претходну годину	3,0	4,0	4,5	4,5	2,5	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0

Табела 4.1. Пројекција транспорта гаса по годинама са транспортом гаса магистралним гасоводом МГ 10 (Ниш – Димитровград)

Година	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2030
Мил.м ³	88,1	228,1	381,5	585,2	787,5	790,1	792,8	795,6	798,4	801,4
% увећања у односу на претходну годину	17,6	259	67,2	53,4	34,6	0,3	0,3	0,3	0,3	0,33

Процена транспортваних количина гаса је дата на бази прогнозе ширења дистрибутивне гасоводне мреже и прикључења нових корисника гаса, као и прилива страних инвестиција.

Анализом потрошње, односно анализом транспортваних количина природног гаса у претходних шест година утврђено је да је однос транспорта природног гаса лето – зима неповољан (однос максимална транспорт зимски месец/минимални транспорт у летњем месецу 8,4 пута већи транспорт зими у односу на лето 2015. године, 2016. године 8,1 пута, 2017. године 7,5 пута, 2018. године 7,0 пута, 2019. године 6,8 пута, 2020.године 4,9 пута, 2021. године 2,7 пута)

Табела 5. приказује процену максималних дневних протока природног гаса на улазу и излазима са транспортног система. Процена је урађена на бази пројектованог повећања потрошње гаса и повећаног обима транспорта. Подаци су приказани искуствено на бази претпоставке да ће се обим транспортваних количина гаса на транспортном систему увећавати по 4 - 5 % годишње. Како се највећи обим транспорта гаса односи на гас који користе топлане за покретање својих котлова за град Ниш и Лесковац претпоставка је да ће највеће количине гаса бити транспортване у јануару или децембру месецу, а самим тим и највећи проток гаса се очекује на улазу у транспортни систем ППС Појате. За Власотинце се пошло од претпоставке да ће циглана радити пројектованим капацитетом који подразумева потрошњу од 600 м³/час природног гаса.

Табела 5. Процена максималних дневних протока

Објекат	2022. год.			2023. год.			2024. год.			2025. год.		
	месец	д а н	м ³ /час	Месец	д а н	м ³ /час	месец	д а н	м ³ /час	месец	д а н	м ³ /час
ППС												
ПОЈАТЕ	ХП		37.600	ХП		38.700	ХП		39.000	И		39.800
ТРУПАЛЕ				ХП		10.000	ХП		72.000	ХП		95.000
ГМРС												
Ражањ	И		180	И		185	И		200	И		210
Алексинач	VIII		470	VIII		485	VIII		500	VIII		520
Ниш	ХП		27.570	ХП		28.680	ХП		29.700	И		30.400
Лесковац	ХП		1.900	ХП		1.980	ХП		2.250	ХП		2.550
Власотинце	V		600	V		600	V		600	V		700
Брестовац	И		3.950	И		3.950	ХП		4.000	И		4.000

Бедем				XII		6.000	I		6.500	I		7.000

Процена транспорта, односно максимални часовни проток у току дана је дат на бази максималног протока оствареног у претходном периоду и захтева Транспортгас Србија за прикључење на постојећи гасовод на месту примопредаје гаса Трупале.

На основу података којима ЈУГОРОСГАЗ – ТРАНСПОРТ д.о.о. располаже максимални протоци гаса се остварују у зимском периоду.

За ГМРС Власотинце максимални проток је одређен за месец мај када по досадашњој пракси циглана у Власотинцу, када је у јеку грађевинска сезона производи опеку. За остале објекте максимални проток гаса је одређен за јануар или децембар месец када је највећа потрошња гаса због рада топлана и грејања простора.

Максимални проток гаса на ППС Појате зависи од притиска гаса на магистралном гасоводу у власништву ЈП СРБИЈАГАС у складу са Споразумом о радном режиму два суседна оператора.

Југоросгаз-Транспорт доо у овом тренутку не може да утиче на сатне, дневне и месечне количине гаса које се преузимају на улазу у ТС нити на остварене максималне капацитете на улазу у ТС из разлога што у овом тренутку не постоји регулација притиска гаса на ППС Појате. Преузете количине гаса на ППС Појате као и максимални протоци - капацитети који се региструју на мерној опреми зависе пре свега од притиска у Транспортном систему и мерног опсега монтираних мерних уређаја ЈП Србијагаса. Југоросгаз-Транспорт д.о.о. ни на који начин не може утицати на максимални и минимални проток гаса. Максимални сатни и дневни протоци, у овом тренутку, на ППС Појате не зависе од реалне потрошње на излазима из Транспортног система Југоросгаз-Транспорт д.о.о. већ од повећања притиска у Транспортном систему ЈП Србијагас (улаз у ППС Појате). Очекује се да ће Транспортгас Србија до краја године ``уградити`` регулацију протока на ППС Појате.

На позив локалним самоуправама и већим компанијама на траси постојећег магистралног гасовода који је упутио ЈУГОРОСГАЗ – ТРАНСПОРТ д.о.о. да се изјасне о плановима коришћења природног гаса и гасификације ни један нови потенцијални потрошач гаса нити локална самоуправа се нису одазвали, нити исказали интерес за потрошњом природног гаса. На основу искуства из претходног периода консултације са локалним самоуправама су спроведене у оквиру радних састанака. На тим састанцима није исказан интерес за ширење магистралног гасовода. Интерес локалних самоуправа, где већ постоји магистрални гасовод, је био само проширење дистрибутивних гасовода. У 2021. години је обрађен једино захтев Vedem Energy Solutions и у поступку донето Решење о одобрењу прикључења.

На транспортном систему Југоросгаз-Транспорта доо ни једном није одбијено решење о одобрењу за прикључење нити су дата условна мишљења о условима и могућностима прикључења на транспортни систем.

Такође, поједини купци природног гаса који су извршили уградњу гасних горионика природни гас користе само пар дана на почетку грејне сезоне и у случају несташице угља или цурења старих котлова. Овај начин коришћења гаса образлажу великим трошковима за закуп капацитета и гас користе тако да одреде минимални капацитет који су спремни да плате у години која претходи. Пословну политику купаца је немогуће предвидети, па је стога у овом тренутку планирати искоришћеност капацитета гасовода у будућности скоро немогуће.

6. Инфраструктурни стандард за сигурност снабдевања

Сигурност снабдевања у Републици Србији ће се побољшати када се изгради гасна интерконекција из правца снабдевања гасом из Републике Бугарске. ЈУГОРОСГАЗ – ТРАНСПОРТ д.о.о, ће омогућити прикључење гасовода Ниш – Димитровград који омогућава снабдевање природним гасом из правца Републике Бугарске на транспортни систем ЈУГОРОСГАЗ – ТРАНСПОРТ д.о.о. у ГРЧ-у Ниш како је наведено у тачки 2.

ЈУГОРОСГАЗ – ТРАНСПОРТ д.о.о. је издао, 17.09.2018. године, ЈП СРБИЈАГАС мишљење и услове за пројектовање и спајање гасовода Ниш – Димитровград са транспортним системом ЈУГОРОСГАЗ – ТРАНСПОРТ д.о.о. ЈП Србијагас је на основу издатог мишљења исхоловао енергетску дозволу и грађевинску дозволу за изградњу гасовода МГ 10.

ЈУГОРОСГАЗ – ТРАНСПОРТ д.о.о. ће омогућити повезивање гасовода када послови око изградње гасовода МГ-10 буду завршени и када се инвеститор ЈП Србијагас обрати захтевом за повезивање гасовода.

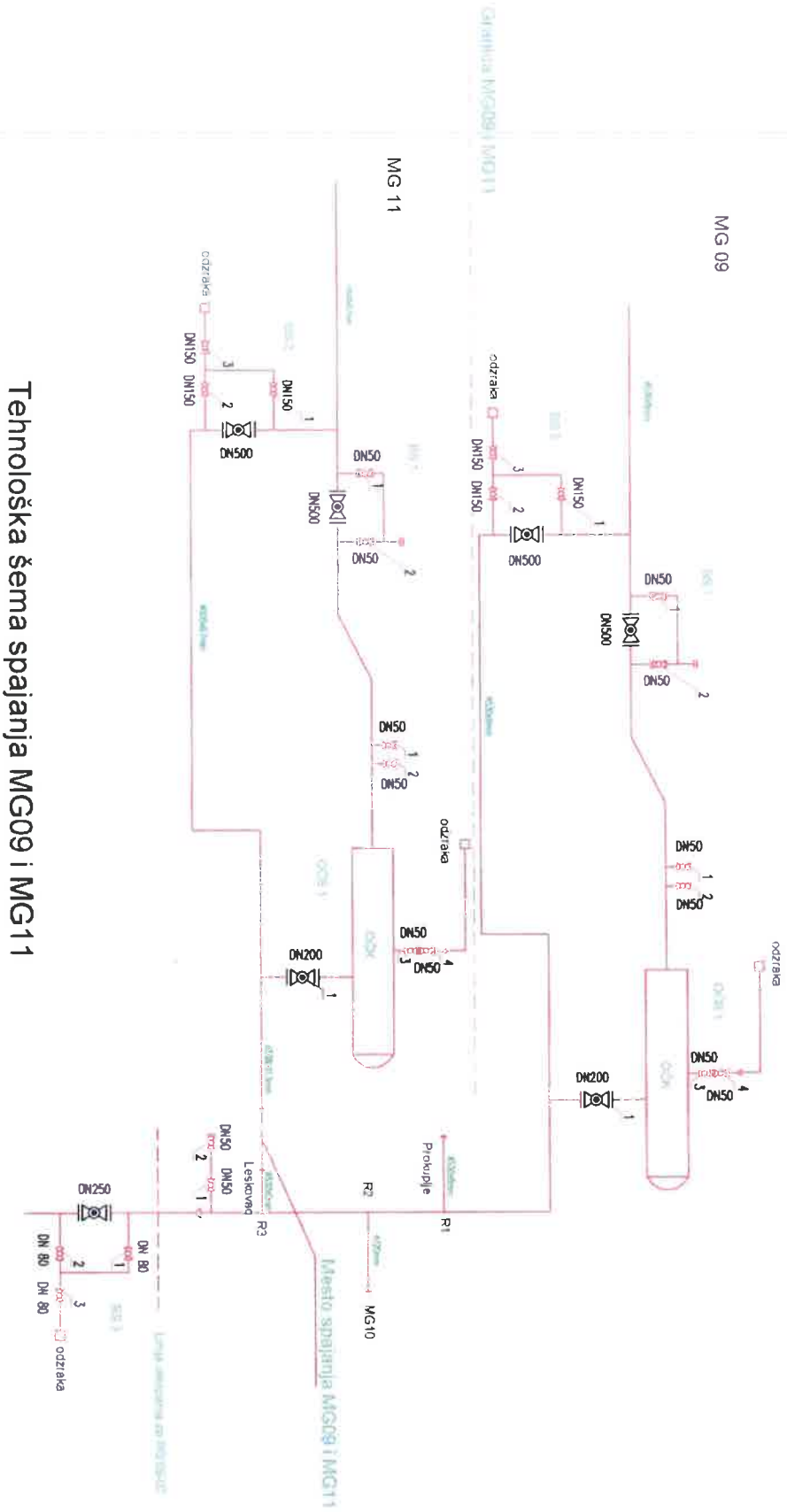
У поступку израде Плана развоја ТС за период 2023 – 2032. Југоросгаз-Транспорт се обратио и ЈП Србијагасу и Транспортгас Србија захтевом за достављањем њихових потреба за природним гасом, као и свих података неопходних за израду Плана развоја, предлога или сугестија.

У одговору који је Југоросгаз-Транспорту доставио Транспортгас Србија, наведено је да је Министарство рударства и енергетике издало Енергетску дозволу за градњу двосмерног Магистралног гасовода МГ 10. Уз захтев за издавање енергетске дозволе, приложено је и Мишљење Југоросгаз-Транспорта о условима и могућностима прикључења МГ 10 на транспортни систем МГ 09.

Енергетска дозвола је саставни део грађевинске дозволе за градњу МГ 10 коју је издало Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.

У свом допису, Транспортгас Србија наводи да су потребне количине гаса достављене Југоросгаз-Транспорту у захтеву за издавање Мишљења број 17891 од 08.08.2018.године, и да се нису мењале.У захтеву је наведена максимална часовна потрошња 130.000 м³/час. (захтев у прилогу).

На цртежу је приказана ``блок схема`` прикључења магистралног гасовода МГ – 10 на постојећи гасовод који ће извести Транспортгас Србија.

Tehnološka šema spajanja MG09 i MG11

7. Анализа изводљивости и динамика радова

ЈП „Србијасгас“ нас је дописом број 01-01/919 од 25.марта 2022.године обавестио да је Закључком Владе Републике Србије број 312-3228/2021-1 ,ЈП Србијасгасу поверено да преузме активности на реализацији пројекта изградње разводног гасовода РГ 11-02 Лесковац-Врање и да је сходно Закључку ЈП Србијасгас уговорио пројектовање и изградњу РГ 11-02.

8. План инвестиционих улагања

Сходно Закључку Владе Републике Србије број 312-3228/2021-1 којим се изградња РГ 11-02 поверава ЈП Србијасгасу, у новом Плану развоја транспортног система за период 2023. – 2032. године, нису планиране инвестиције у магистралне гасоводе.

У случају потписивања међуржавног Уговора следећим планом ће се размотрити могућност улагања у проширење постојећег магистралног гасовода.

9. Прилог

Табела: IC-EKT-G_Transport-Plan_investicija_OTs_2023

Табела: IC-T-G-10G Plan razvoja TS OTS 2023 uz plan razvoja 2023-2032

Захтев ЈП Србијасгаса за издавање мишљења оператора транспортног система

Мишљење Југоросгас-Транспорта

Допис Транспортгас-Србија

У Нишу 10.02.2023. год.

